

O`ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA`LIMI VAZIRLIGI
RESPUBLIKA TA`LIM VAZIRLIGI

AYRIM FANLAR CHUQUR O`RGANILADIGAN DAVLAT
IXTISOSLASHTIRILGAN UMUMTA`LIM
MUASSASALARINING O`QUV REJALARI ASOSIDA
2-SINF UCHUN MEHNAT TA`LIMI FANIDAN TUZILGAN
O`QUV DASTURI

TOSHKENT - 2014

*Tuzuvchi-muallaf*lar Z. Shamsiyeva RTM bo`lim boshlig`i

*F. Maxamatova 326-davlat ixtisoslashtirilgan umumta`lim
maktab o`qituvchisi*

O`QUV DASTURINING UQTIRISH XATI

Ushbu o`quv dasturlari umumiy o`rta ta`lim maktablarida Davlat ta`lim standarti asosida mehnat ta`limi fanini o`qitishning mazmun-mohiyatini, maqsad va vazifalarini belgilaydi.

Umumiy o`rta ta`lim maktablarida mehnat ta`limi fanini o`qitishning maqsadi – o`quvchilarni aqliy va jismoniy mehnat turlari, jarayonlari hamda kasblar bilan tanishtirish, ularda dastlabki mehnat ko`nikma, malakalarini, mehnatga qiziqish, mehnatsevarlikni shakllantirish, ularni mehnat va kasblarni qadrlashga, ahamiyatini tushunishga o`rgatish hamda kasb tanlashga tayyorgarliklarini amalga oshirishdan iborat.

Ushbu maqsadni amalga oshirish uchun quyidagi ta`limiy – tarbiyaviy va rivojlantiruvchi vazifalarni bajarish lozim bo`ladi:

**Ta`limiy vazifa** – o`quvchilarning barkamol shaxs bo`lib shakllanishlari uchun ularga mehnat jarayonlari, kasb asoslarini (texnologiyasini) o`rgatish va kasb tanlash bilan uyg`unlashtirish orqali kasbgacha tayyorgarligiga zamin yaratish bilan egallagan bilimlarini uzviy rivojlantirish asosida mehnat qurollari, vositalari, jarayonlari, hududiy ishlab chiqarishning asoslarini o`rgatish; texnika va texnologiyalar asosida egallanayotgan kasb-hunar sohasi xususiyatlari, shu sohaning ilg`or vakillari faoliyati bilan tanishtirish.

Tarbiyaviy vazifa – o`quvchilarning umummehnat ko`nikmalarini shakllantirish jarayonida ma`naviy-ahloqiy, aqliy, jismoniy, estetik, ekologik, vatanparvarlik, insonparvarlik va tadbirkorlik sifatlarini shakllantirib borish.

Rivojlantiruvchi vazifa – o`quvchilarning kasbgacha tayyorgarligini rivojlantirish, mehnat ta`limi mazmunini takomillashtirish orqali barkamol shaxs bo`lib yetishishlariga yordam berish.

Ijodiy vazifa – mehnat ta`limi jarayonida kasb-hunar asoslariga oid bilim, ko`nikma va malakalarini zamonaviy talablar darajasida bo`lishini ta`minlash uchun o`quvchilarning mustaqil ravishda ijodiy faoliyat yurita olishi.

Amaliy vazifa – buyum, narsa, namunalar asosida zaruriy buyurtmalarni amalda bajara olish.

Maktabda mehnat ta'limidan o'tkaziladigan mashg'ulotlar qo'yidagi vazifalarni amalga oshirishni nazarda tutadi:

-o'quvchilarda dastlabki nazariy va amaliy mehnat tajribalarini hosil qilish, zamonaviy texnika borasidagi bilimlari doirasini yanada kengaytirish, ularda kishilar mehnati va mehnat jarayoniga nisbatan ijobiy munosabatda bo'lishga tayyorlash;

- o'ziga topshirilgan har qanday ishni uddalay bilish, mehnatning o'ziga xos madaniyati va uning nazariy asoslarini egallash, o'z ishini va o'rtoqlarining ishlarini rejalashtirish ham datashkil eta olishgao'rgatish;

- o'quvchilarni mehnat ta'limi mashg'ulotlari jarayonida aqlli, odobli, yaxshi ahloqiy sifatlar shakllangan, did-farosatli hamda jismonan sog'lom qilib tarbiyalashni amalga oshirish.

Mehnat ta'lim yo'nalishlari bo'yicha mashg'ulotlarni tashkil qilish va o'tkazish ketma – ketligi mahalliy sharoit hamda imkoniyatlarni hisobga olgan holda ta'lim muassasasi tomonidan belgilanadi. Har bir yo'nalish bo'yicha ishlatiladigan elektr, ilg'ortexnika va texnologiyalar asoslari o'rgatiladi.

Mazkur yo'nalishlar yuzasidan quyidagi bo'limlar bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalar shakllantiriladi:

1-4 sinf lar uchun:

1. Qog'oz va karton bilan ishlash.
2. Gazlama va tolali materiallar bilan ishlash.
3. Tabiiy va turli materiallar bilan ishlash.
4. Texnik modellashtirish.
5. Badiiy qurish-yasash.

2-sinf

Qog`oz va karton bilan ishlash (10soat)

Qog`ozlarni buklash usullari, rangli qog`ozlardan turli gullar shaklini yasash. Qog`ozni qirqish va buklash orqali dekorativ gullar, kitobcha uchun muqova tayyorlash. Rangli qog`ozlardan archa bezaklarini yasash. Rangli qog`ozlardan quyoncha, oqqush, baliq, qayiq, pingivin, samolyot, pirpirak, ikkiga buklangan qog`ozlardan qirqib, applikatsiya usulida naqsh yasash. Qog`oz va karton yordamida "Bahorgi guldasta" ni applikatsiya usulida tayyorlash. Uchiriladigan qog`oz qush yasash. Qog`ozdan applikatsiya usulida tabriknoma tayyorlash. Qog`ozdan turli o`yinchoq laryasash.

Gazlama va tolali materiallar bilan ishlash (14soat)

Tolalar haqida umumiy ma`lumot. Gazlamalar va tolalar haqida umumiy ma`lumot. Texnika xavsizlik qoidalari (nina, angishvona, qaychi). Qo`l ishlari va choklar haqida umumiy ma`lumot. Oddiy chok turlaridan namunalar tikish. Chok turlaridan foydalanib, chovgum ushlagich, igna uchun yostiqcha, dastro`molcha, urug`lar uchun xaltacha tikish.

Plastilin va loyishi (4 soat)

Turli shakllarga ega bo`lgan o`yinchoqlar, xalq hunarmand ustalari ishlagan ish namunalariga qarab plastilin yoki loydan o`yinchoqlar, plastilindan uy jihozlaridan namunalarini yasash.

Turli materiallar bilan ishlash (5 soat)

Tabiiy urug`lardan applikatsiya usulida naqsh tuzish. Tuxum po`choqlaridan hajmdor o`yinchoqlar yasash. Mozaika usulida qo`qongul shaklini, turli sabzavot va mevalarning urug`laridan yo`lsimon va kvadrat ichida naqshlar tuzish, tabiiy materiallar bilan ishlash, quritilgan barglardan hayvonlar shaklini, tabiiy materiallardan jonivorlar, o`yinchoqlar yasash.

Badiiy qurish-yasash (3 soat)

Rangli qog'ozlardan archa bezaklarini, Navro'z bayramiga sinfni bezash uchun turli materiallardan osma o'yinchoqlar qurish-yasash.

Xalq hunarmandchiligi texnologiyasi (32 soat)

Texnika xavsizligi qoidalari va sanitariya gigiyena talablariga rioya qilish. To'qish haqida ma'lumot berish. To'qish uchun ishlatiladigan asbob-uskunalar, ip turlari va ulardan foydalanish qoidalari. Iplardan turli osma o'yinchoqlar yasash. Kruchok bilan ishlash usullari. Chok namunalaridan to'qish. Salfetka, sharf, qizaloqlar sumkachasini to'qish.

Kashtachilik haqida umumiy ma'lumot. Kashta tikishda ishlatiladigan asbob-uskunalar va ulardan foydalanishda xavsizlik qoidalari. Kashta choklari haqida ma'lumot va namunalar tikish. Chok turlaridan foydalanib, mevalar, sabzavotlar, gullar tasvirini tikish. Harflarga bezak berish (kashta choklarida).